

Koning der Nederlanden, Willem I Frederik

Willem I Frederik, geboren als Willem Frederik Prins van Oranje-Nassau (Den Haag, 24 augustus 1772 - Berlijn, 12 december 1843) was de eerste koning van Nederland uit het huis Oranje-Nassau.

Naast koning der Nederlanden droeg Willem I de titels prins van Oranje-Nassau, vorst van Fulda (1803-1806), graaf van Corvey, Weingarten en Dortmund (1802-1806) en later als Willem I soeverein vorst van het Soeverein Vorstendom der Verenigde Nederlanden (1813-1815), hertog van Luxemburg (1815), groothertog van Luxemburg (1815-1840) en hertog van Limburg (1839-1840). Na zijn abdicatie in 1840 nam hij de titel en naam koning Willem Frederik, graaf van Nassau aan.

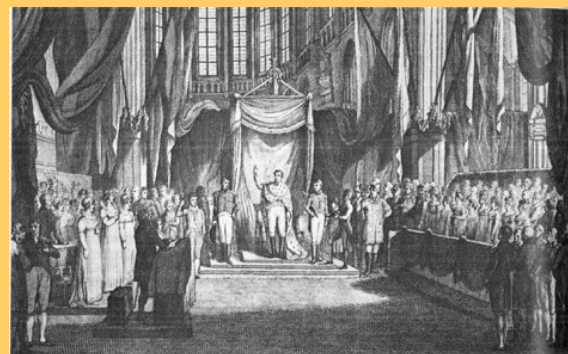
Na de nederlaag van Napoleon in de Slag bij Leipzig in 1813 werd hij ingehuldigd als 'Soeverein Vorst' der Verenigde Nederlanden. Op 16 maart 1815 riep hij zichzelf uit tot

Aankomst in Scheveningen op 30 nov 1813

koning der Verenigde Nederlanden en hertog van Luxemburg. In hetzelfde jaar werd op het Congres van Wenen door de Europese mogendheden besloten om het hertogdom Luxemburg te promoveren tot groothertogdom, Willem I te erkennen als eerste groothertog en werd de koningstitel en de titel van Hertog van Limburg bevestigd. Hiermee was de kersverse Nederlandse monarchie binnen Europa formeel erkend en fungeerde als buffer voor zowel Frankrijk als Engeland.

Willem begon zijn koningschap voortvarend. Op de ministersposten benoemde hij de bekwaamste mensen zonder zich te bekommeren of ze patriot of Oranjegezind waren. Na 4 maanden presenteerde hij al een grondwet aan zijn volk waarop hij vervolgens zelf de eed aflegde. Anderhalf jaar na zijn aanstelling wist hij gedaan te krijgen dat België aan Nederland werd toegevoegd. Dit werd geen succes. Het leidde tot veel onrust welke uiteindelijk uitmondde in een opstand in 1830. Willem stuurde een leger maar in 1838 scheidde België zich officieel en bij verdrag getekend af.

De kroning van Willem I

In Nederland was hij succesvoller. Hij stimuleerde de productie van consumptiegoederen, de internationale handel en de levering van tropische producten uit de koloniën. In 1816 richtte hij de Rijkskweekschool op om onderwijzers beter op te leiden. De universiteiten van Groningen, Utrecht en Leiden kwamen onder rijksbestuur te staan. In 1817 gaf hij bevel tot het graven van het tegenwoordige Noordhollands Kanaal van Amsterdam naar Den Helder. Dit leverde hem de bijnaam 'de kanalenkoning' op. Hij probeerde de armoede te bestrijden door landbouwkolonies te stichten op onontgonnen gebied voor arme gezinnen uit de stad. Hij stichtte dwangkolonies waar bedelaars werden heropgevoed tot ontginners

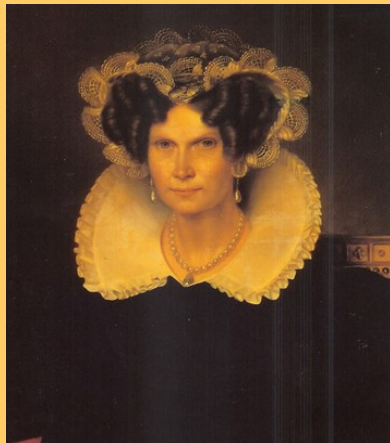
en fatsoenlijke burgers. Hij richtte in 1824 de Nederlandse Handel Maatschappij op. Dit feit bezorgde hem zijn tweede bijnaam 'koopman-koning'.

Willem was op 1 oktober 1791 getrouwd met de 17-jarige Frederica Louisa Wilhelmina, prinses van Pruisen. Zij was als echtgenote van koning Willem I de eerste 'echte' koningin der Nederlanden. Zij werd ook wel Mimi genoemd.

Prinses Wilhelmina was een dochter van koning Frederik Willem II van Pruisen en diens tweede echtgenote Frederika van Hessen-Darmstadt. Ze werd onder invloed van haar door plichtsbesef doordrongen oudoom Frederik de Grote en de ideeën van Voltaire opgevoed aan het Pruisische hof. Ze beheerste verschillende talen en was kunstzinnig aangelegd. Ze was muzikaal en bedreven in de schilderkunst. Zij schilderde het liefst Bijbelse taferelen en familieportretten. Daarnaast speelde ze graag in toneelstukken aan het hof en borduurde ze, iets wat ze aan het Nederlandse hof later ook zou blijven doen. Het paar woonde in paleis Noordeinde alwaar hun oudste kind werd geboren: Willem II (1792-1849).

Het huwelijk

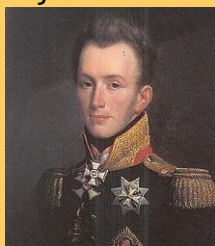

Wilhelmina

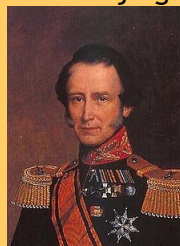
In januari 1795 vluchtte de stadhouderlijke familie naar Engeland. In april 1796 verlieten Wilhelmina en haar echtgenoot Engeland om zich bij de ouders van Mimi in Pruisen te voegen. Aldaar werden geboren: Frederik (1797-1881) en Paulina (1800-1806).

Wilhelmina vluchtte in 1806 met haar kinderen voor de oprukkende Franse troepen. Tijdens het reizen door het slechte weer werd dochttertje Pauline ernstig ziek. Zij stierf in december in haar moeders armen. Wilhelmina kon zich nauwelijks scheiden van het lichaampje van haar dochter, en men vreesde voor haar verstand. De Fransen hadden inmiddels Pruisen bezet, en zodoende de macht over het gaan en staan van Wilhelmina en haar Pruisische familie.

Na een verzoekschrift aan Napoleon werd Wilhelmina toegestaan onder streng Frans toezicht naar Berlijn te trekken, alwaar ze korte tijd ook geen correspondentie mocht onderhouden met haar man. Nadat haar man toegestaan werd zijn vrouw te bezoeken nam hij hun oudste zoon mee naar Engeland, iets waar Wilhelmina helemaal niet achterstond. Zij wilde haar kinderen graag in Pruisen om zich heen houden en bezocht vaak hun lessen. De kinderen werden ook met grote bemoeienis van haarzelf opgevoed, iets wat tot dan toe bij weinig adellijke moeders het geval was. In mei 1810 werd in Berlijn een tweede dochttertje geboren: Marianne (1810-1883).

Willem

Frederik

Paulina

Marianne

In maart 1813 trokken de Fransen zich terug uit Berlijn, maar kwamen kort daarna weer terug. Wilhelmina zocht haar toevlucht op haar landerijen in Silezië, die ze het jaar daarvoor had gekocht. Kort nadat Napoleon voor de eerste keer werd verslagen kon zij eind 1813 Silezië verlaten om naar Nederland te komen. Hier was haar echtgenoot inmiddels uitgeroepen tot soeverein-koning van Verenigd Koninkrijk der Nederlanden.

Als koningin was ze niet geliefd. Op haar onderdanen kwam ze kil over doordat ze vrijwel alleen contact had met familie en hofdames. Toch gaf ze gul aan liefdadigheid. Willem raadpleegde zijn echtgenote nooit. Ze bleef vriendelijk en bescheiden, maar het volk had veel kritiek op haar. Zij kleepte zich op een ouderwets Duitse manier, iets wat tot veel spot leidde bij de vrouwen uit Brussel.

Wilhelmina bracht haar tijd afwisselend in Brussel en Den Haag door gedurende de zomer. In de winters werd de tijd op Paleis Het Loo of in het Kasteel van Laken doorgebracht. Ook reisde ze bijna jaarlijks naar Berlijn, alwaar ze representatieve taken uitvoerde uit naam van haar broer Frederik Willem, de koning van Pruisen.

Haar hobby schilderen oefende ze ook als koningin uit. Friedrich Bury, een bekende schilder kwam naar de Nederlanden om haar lessen te geven. De koningin toonde ook belangstelling voor tentoonstellingen en was beschermvrouwe van verschillende musea.

Rond 1820 begon Wilhelmina te kwakkelen met haar gezondheid. Vanaf 1829 ging haar gezondheid steeds verder achteruit. Aan openbare gelegenheden nam ze zo weinig mogelijk deel. Ze hield er niet van dat de aandacht op haar werd gevestigd.

Het Paviljoen Von Wied werd in 1827 in gebruik genomen. De echtgenote van koning Willem I, prinses Wilhelmina van Pruisen, leed aan slapeloosheid en de nabijheid van de zee moest haar genezing brengen.

Toen ze in april 1837 met de koning in Amsterdam een schouwburgvoorstelling bijwoonde schrok men van haar vervallen uiterlijk, gebogen houding en moeilijke gang. Haar laatste reis maakte ze in mei/juni naar Berlijn, toen ze de doop van kleinzoon Albert koste wat kost mee wilde maken. Uitgeput keerde ze terug naar Nederland en bracht de zomer daarna door op paleis Het Loo. Op 4 oktober reisde zij met haar echtgenoot naar Den Haag. Eenmaal in Den Haag verergerde haar toestand. Enkele dagen na aankomst in Den Haag overleed zij op bijna 63-jarige leeftijd, terwijl haar echtgenoot en haar zonen Willem en Frederik en kleinzoon Willem aan haar bed stonden. Koningin Wilhelmina werd op 26 oktober 1937 te Delft bijgezet in de Grafkelder van Oranje-Nassau.

In 1839, anderhalf jaar na de dood van zijn vrouw Wilhelmina, vroeg Willem I Henrica Adriana Ludovica Flora (Henriëtte) des H.R. Rijksgravin d'Oultremont de Wégimont ten huwelijk. Dit leidde tot opschudding in de Koninklijke familie, in de regering en in het land. Henriëtte was geen prinses, was Belgische en was rooms-katholiek. Ze werd spottend 'Jetje Dondermond' genoemd. Henriëtte was de dochter van de Waalse H.R. Rijksgraaf Ferdinand d'Oultremont de Wégimont en de Wageningse admiraalsdochter Johanna Susanna Hartsinck. De Luikse politicus Jean d'Oultremont was haar grootvader.

Henriëtte

Henriëtte volgde onderwijs in Parijs. In 1817 werd zij hofdame van koningin Wilhelmina, de vrouw van koning Willem I. De ophef was zo groot dat Willem in maart 1840 afzag van het huwelijk.

De inperking van zijn macht en de Belgische afscheiding in 1838 waren de voornaamste redenen voor Willem om op 7 oktober 1840 troonsafstand (abdicatie) te doen ten gunste van zijn zoon die daarna als Willem II de troon besteeg. In november vertrok Willem naar

Gravin Henriëtte

Berlijn. Hij behield zijn Koninklijke rang en zijn aanspreektitel werd Zijne Majesteit de graaf van Nassau. Willems abdicatie betekende niet het einde van zijn bemoeienissen met 's Rijks financiën. Hij leende de staat tien miljoen gulden tegen 3% rente om bankroet te voorkomen. Hij woonde in Berlijn eerst bij zijn jongste kind Marianne en betrok later het nog altijd aan hem toebehorende Niederländisches palais. In Berlijn trad hij op 17 februari 1841 alsnog in stilte in het huwelijk met Henriëtte. Zij was 48 jaar en Willem 68 jaar. Henriëtte en Willem woonden in Berlijn in het paleis Unter den Linden. Henriëtte kreeg de titel gravin van Nassau.

Op 12 december 1843 overleed Willem in Berlijn op 71-jarige leeftijd. Zijn stoffelijk overschot werd op 2 januari 1844 bijgezet in de Koninklijke Grafkelder in de Nieuwe Kerk in Delft. Henriëtte verhuisde naar haar kasteel Rahe in Laurensberg bij Aken. Daar overleed zij 20 jaar later in oktober 1864, 72 jaar oud.

Begravenis Willem I